

Folketingets Social- og Ældreudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2022 - 3140

Doknr.
577657

Dato
22-06-2022

Folketingets Social- og Ældreudvalg har d. 25. maj 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 455 (alm. del) til social- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Spørgsmål nr. 455:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan det sociale system, herunder Ankestyrelsen, skal reagere i sager, hvor børn er tvangsfjernet på grund af anklager om strafbare forhold, hvor sagen enten henlægges, eller forældre frikendes, herunder hvor hurtigt børnene skal flyttes hjem til deres forældre igen, når der viser sig ikke at være hold i anklagerne, og vil ministeren i den forbindelse redegøre for, hvorvidt familien eller børnene kan pålægges at betale sagsomkostningerne i sådanne sager?”

Svar:

Jeg kan indledningsvist oplyse, at en anbringelse uden samtykke alene kan iværksættes, når der er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af fx utilstrækkelig omsorg, og når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges ophold i hjemmet. Afgørelsen træffes af kommunens børn og unge-udvalg og kan påklages til Ankestyrelsen af forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge, der er fyldt 12 år.

Ved behandling af klager over afgørelser om anbringelse uden samtykke gælder en række særlige krav af hensyn til barnets eller den unges bedste og retssikkerheden for barnet eller den unge og forældrene. Det indebærer, bl.a., at forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge har ret til gratis advokatbistand under klagesagens behandling.

Ankestyrelsens afgørelse i tvangsmæssige sager kan kræves forelagt for retten, og parternes ret til gratis advokatbistand gælder også her. Som parter anses forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 12 år, uanset om den pågældende har krævet afgørelsen forelagt for retten. Byrettens afgørelse kan som udgangspunkt ikke indbringes for landsretten. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til at anke, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler herfor.

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har jeg desuden indhentet bidrag fra Ankestyrelsen, som har oplyst følgende:

”Ankestyrelsen kan oplyse, at der først kan ske hjemgivelse til forældrene af et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, efter at kommunen har truffet afgørelse om hjemgivelse og om hjemgivelsesperiodens længde. Dette fremgår af servicelovens § 68, stk. 2. Dette gælder uanset årsagen til anbringelsen. Når hjemgivelsesperioden er forløbet, skal barnet eller den unge hjem.

Det er vigtigt, at hjemgivelsen er godt forberedt og sker så skånsomt som muligt. Forud for en hjemgivelse skal kommunen revidere handleplanen, jf. servicelovens § 140, og angive den videre indsats i forbindelse med hjemgivelsen.

Hvis barnet eller den unge er frivilligt anbragt, skal kommunen behandle anmodningen om hjemgivelse og træffe afgørelse senest 7 dage fra forældremyndighedsindehaverens anmodning. Det samme gælder, hvis den unge over 15 år anmoder om hjemgivelse. Hvis forældremyndighedsindehaveren eller den unge over 15 år tilbagekalder samtykket til en frivillig anbringelse, anses det som en anmodning om hjemgivelse.

Hvis barnet eller den unge er anbragt uden samtykke, er der ingen frist i loven for, hvornår kommunen skal have behandlet anmodningen, men anmodningen bør behandles inden for rimelig tid, hvilket beror på en konkret vurdering i den enkelte sag.

Kommunen er ikke forpligtet til at behandle en anmodning om hjemgivelse i den periode, hvor en sag er under behandling i Ankestyrelsen eller ved retten, jf. servicelovens § 68, stk. 6.

Kommunen kan efter servicelovens § 68, stk. 7, afvise at behandle en anmodning fra forældremyndighedsindehaveren om hjemgivelse af et barn eller en ung, når der ikke er sket væsentlige ændringer af forholdene hos barnet eller den unge, forældremyndighedsindehaveren eller anbringelsesstedet. Hvis kommunen vurderer, at der ikke er sket væsentlige ændringer i de relevante forhold, kan kommunen træffe afgørelse om afvisning af at behandle anmodningen. Adgangen til at afvise at behandle anmodninger om hjemgivelse omfatter alene anmodninger fra forældremyndighedsindehaveren. Hvis anmodningen kommer fra den unge over 15 år, skal kommunen altid realitetsbehandle anmodningen. Kommunens afvisning af at realitetsbehandle anmodningen kan påklages til Ankestyrelsen.

Såfremt kommunen vurderer, at der er sket væsentlige ændringer i de relevante forhold, skal kommunen realitetsbehandle anmodningen. Kommunen skal foretage en videre oplysning af sagen i det omfang, der er behov for det. Kommunen kan herefter enten træffe afgørelse om hjemgivelse og hjemgivelsesperiode eller forelægge sagen for børn og unge-udvalget til fornyet afgørelse om anbringelse efter servicelovens § 58 eller § 68 a.

Ved væsentlige ændringer af barnets eller den unges eller forældremyndighedsindehaverens forhold forstås, at forhold hos barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaveren, som anbringelsen uden samtykke var helt eller delvist begrundet i, er ændret betydeligt og i en positiv retning for barnet eller den unge.

Af hensyn til barnets eller den unges behov for kontinuitet og stabilitet er det af stor betydning, at ændringer af forældremyndighedsindehaverens eller barnets

eller den unges forhold må antages at have den fornødne varighed og ikke alene er af forbigående karakter. Hvornår det må antages, at ændringer har den fornødne varighed, vil bero på en konkret og individuel vurdering af forholdene i den enkelte sag og under hensyn til barnets eller den unges støttebehov.

Hvis kommunen vurderer, at der – uanset at et eller flere relevante forhold er væsentligt ændrede – ikke er grundlag for at hjemgive barnet eller den unge, vil kommunen skulle forelægge sagen til afgørelse i kommunens børn og unge-udvalg. Der er ikke fastsat nogen tidsfrist for, hvor hurtigt sagen skal forelægges udvalget. Det vil afhænge af den konkrete sag, som altid skal være tilstrækkeligt belyst, inden den forelægges for børn og unge-udvalget.

At Anklagemyndigheden beslutter at indstille en efterforskning og frafalde en sigtelse, er således ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der ikke længere er et anbringelsesgrundlag, og at betingelserne for at hjemgive et barn eller en ung i øvrigt er til stede. Det beror på en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag.”

Der spørges endvidere til muligheden for at pålægge sagens parter at betale sagsomkostningerne i sådanne sager. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at der ikke er regler i den sociale lovgivning, der kan pålægge parterne at afholde udgifter til sagsomkostninger i forbindelse med behandling af klager over afgørelser om anbringelse uden samtykke. Der er generelt i den sociale lovgivning ikke bestemmelser, der regulerer afholdelse af udgifter til sagens omkostninger i en retssag ud over regler om afholdelse af salær til advokater i de sager, hvor parterne har ret til gratis advokatbistand, som er beskrevet ovenfor.

Besvarelsen af spørgsmålet forudsætter således bidrag fra Justitsministeriet, og Social- og Ældreministeriet er derfor i dialog med Justitsministeriet herom.

Det har desværre ikke været muligt inden for fristen. Den endelige besvarelse af denne del af spørgsmålet vil derfor blive fremsendt til udvalget snarest muligt.

Med venlig hilsen
Astrid Krag